

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 22. november 2022

Sak: 2022/0742

Klager: EPEX SPOT SE

Prosessfullmektig: Advokat Bendik Christoffersen

Saken gjelder: Klage over vedtak om avslag på søknad om markedsplasskonsesjon for drift av handelsplassløsning på North Sea Link

EPEX SPOT SE (heretter «EPEX») klaget på vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») den 20. desember 2021. I vedtaket avsto RME EPEX' søknad om markedsplasskonsesjon etter lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 4-5 jf. forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-9.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsleder Per Conradi Andersen, Morten Sundt, Helle Grønli.

1 Innledning

- (1) North Sea Link («NSL») er en utlandsforbindelse mellom Suldal i Norge og Blyth i Storbritannia, med en overføringskapasitet på 1400 MW. Kabelen er tilknyttet prisområdet NO2 (Sørvest-Norge), og prisområdet GB i Storbritannia. Kabelen er eid 50 % av Statnett SF (Statnett) og 50% av National Grid North Sea Link Limited (NGNSL). Som følge av Storbritannias uttreden fra det indre markedet for energi, er handelsløsningen tilhørende kabelen en separat døgemarkedsauksjon som forbinder prisområdet NO2 og Storbritannia.
- (2) Saken gjelder klage fra EPEX SPOT SE («EPEX») over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi («RME») den 20. desember 2021. I vedtaket avsto RME konsesjonssøknaden til EPEX for organisering av separat døgemarkedsauksjon i prisområdet NO2, for implisitt allokering av overføringskapasitet på North Sea Link («NSL»). Saken har nær saklig sammenheng til Energiklagenemnda sak 2022/0720, hvor nemnda behandler EPEX' klage over tildeling av markedsplasskonsesjon for NSL til Nord Pool European Market Coupling Operator («NP EMCO»).

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (3) Vedtaket om avslag på søknaden ble fattet med hjemmel i lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 4-5, og forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-9.

2 Sakens bakgrunn

- (4) RME mottok den 3. mars 2021 søknad fra EPEX om utvidelse av virkeområde for markedsplasskonsesjon, alternativt utstedelse av ny konsesjon, for organisering av drift av døgnauksjon i NO2 og Storbritannia for implisitt håndtering av overføringskapasiteten på NSL.

- (5) RME fattet vedtak om avslag på søknaden den 20. desember 2021. Avslaget var begrunnet med følgende:

«RME avslår EPEX sin søknad fordi det ikke er mulig med flere markedsplasser innenfor den handelsløsningen som er utviklet, og fordi Nord Pool EMCO fikk tildelt dette oppdraget etter en åpen konkurranse.»

- (6) RME oversendte vedtaket til EPEX den 21. desember 2021.
- (7) EPEX påklagde vedtaket den 10. januar 2022. Klagen var begrunnet med at avslaget var i strid med energilovens forutsetning om tilrettelegging for konkurranse mellom ulike kraftbørser jf. energiloven § 4-5a og NEM § 4-9, samt EØS-avtalen artikkel 59 jf. artikkel 54, ved at NP EMCO fikk monopol for handel over NSL, og at avslaget bygget på feil faktum.
- (8) RME informerte klager i e-post datert 28. januar 2022 om at klagebehandlingen ville ta lenger tid enn en måned jf. forvaltningsloven § 11a.
- (9) Statnetts rapport som ble utarbeidet på oppdrag fra RME ble klar 7. mars 2022.
- (10) Klager etterlyste status på RMEs vurdering av innholdet i Statnetts rapport om muligheter for å tilpasse NSL for å tilrettelegge for flere markedsplasser, samt status på behandling av klagesakene den 28. mars 2022.
- (11) Den 1. april 2022 informerte RME klager om status på klagesakene, samt saksgangen for Energiklagenemnda hvis klagen ikke ble tatt til følge. Videre ba RME klager om å sende inn eventuelle merknader til rapporten fra Statnett.
- (12) Klager sendte inn merknader til Statnetts rapport den 8. mars 2022.
- (13) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssaker datert 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 9. mai 2022.
- (14) EPEX har i brev datert 12. mai 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (15) EPEX sendte inn merknader den 30. mai 2022.

- (16) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 22. august, 11. oktober og 22. november 2022.

3 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

Sakens bakgrunn

- (17) I vedtaket redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn, herunder informasjon om NSL og informasjon om at Statnett og NGNSL etter en åpen konkurranse har tildelt NP EMCO oppdraget med å etablere og drifte handelsløsningen på NSL. RME viser til at organisering eller drift av markedsplass for omsetning av elektrisk energi krever markedsplasskonsesjon etter § 4-5 og NEM § 4-9. Den aktuelle løsningen krevde derfor markedsplasskonsesjon fra RME.
- (18) RME viser videre til at de den 15. desember 2020 mottok søknad fra NP EMCO om utvidelse av virkeområdet for selskapets markedsplasskonsesjon, eventuelt utstedelse av ny konsesjon, for organisering og drift av separat døgnmarkedsauksjon i NO2 for implisitt håndtering av overføringskapasiteten på NSL. RME opplyser videre at NP EMCO ble gitt konsesjon den 16. september 2021.

RMEs begrunnelse for avslaget

- (19) I vedtaket viser RME til at formålet med konsesjon, etter energiloven § 4-5 og NEM § 4-9, er å bidra til effektiv prisdannelse i kraftmarkedet gjennom å legge til rette for effektive, hensiktsmessige og tillitvekkende handelssystemer og handelsregler.
- (20) RME viser til at EPEX allerede har konsesjon for markedsplass for grensekryssende handel mellom prisområder i døgn- og intradagsmarkedet. Dette omfatter imidlertid ikke handel med Storbritannia etter Brexit, da de ikke lenger er en del av de felleseuropeiske markedsløsningene. Det vil derfor være behov for å søke om ny konsesjon dersom EPEX skal opptre som markedsplass.
- (21) RME kan ikke se at de felleseuropeiske reglene som regulerer utpeking av virksomheter til markedsplasser kommer til anvendelse på NSL. Etter CACM og tilhørende forordning, gjelder reglene i henholdsvis «*Unionen*» og «*medlemsstater*». RME påpeker at CACM er gjennomført i Norge og gjelder som forskrift, med tilpasninger etter EØS-avtalen vedlegg IV jf. § 1 i forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene.
- (22) Videre vurderer RME at bestemmelsene i energiloven § 4-5 og NEM § 4-9 ikke er til hinder for at markedsplasskonsesjon kan tildeles flere markedsplasser. Imidlertid er dette avhengig av at det er teknisk mulig med flere markedsplasser innenfor handelsløsningen på NSL. RME viser til at Statnett, i sin redegjørelse, mente det ikke var mulig å utvikle en handelsløsning uten risiko for forsinkelse i idriftsettelsen av NSL. Videre mente Statnett det ville være svært krevende å fremforhandle, designe og implementere en løsning som tilrettelegger for flere markedsplasser før idriftsettelsen av NSL.
- (23) EPEX anfører at RMEs vedtak er til hinder for konkurransen mellom markedsplasser. RME viser til at konkurranse mellom markedsplasser bidrar til innovasjon og disiplinere til kostnadseffektivitet og lavere gebyrer. RME påpeker imidlertid at utvikling av en løsning for flere markedsplasser er kompleks. RME har derfor lagt avgjørende vekt på hensynet til at NSL skal settes i drift til planlagt tid, på en pålitelig

og sikker måte. Forsinkelser i idriftsettelsen eller feil ved handelsløsningen vil kunne ha store samfunnsøkonomiske konsekvenser. Videre vurderer RME at effektiviteten og prisdannelsen i kraftmarkedet ikke påvirkes av antallet markedsplasser på kort sikt, så lenge de samme aktørene velger å delta i auksjonen.

- (24) RME har vektlagt at NP EMCO er i en monopolsituasjon ved fastsettelsen av konsesjonsvilkårene. Dette har RME blant annet gjort gjennom å sikre at konsesjonæren kun kan kreve handelsgebyr for kostnader ved funksjoner som ikke dekkes av Statnett og NGNSL, inkludert en rimelig avkastning ved effektiv drift. RME mener vilkårene legger til rette for et kostnadsnivå som gjør at det i seg selv ikke vil være av vesentlig betydning for markedsaktørers valg om å delta i auksjonen, sammenlignet med om det var mulig via flere markedsplasser. RME har videre lagt vekt på at det, så langt RME kjenner til, har vært gjennomført en konkurranse om å få tildelt kontrakten i henhold til anskaffelsesrettslige regler hvor NP EMCO fikk tildelt oppdraget. EPEX hadde anledning til å delta, men valgte å ikke gjøre det.
- (25) RME viser videre til at de har gitt Statnett i oppdrag å utrede hvordan konkurranser mellom markedsplasser kan gjennomføres på NSL. Som en del av utredningen har Statnett også fått i oppgave å utarbeide en tidsplan for hvordan mulige tilpasninger av handelsløsningen kan gjennomføres. Denne utredningen vil danne grunnlag for RMEs vurdering av om handelsløsningen bør endres og på hvilken måte.
- (26) Selv om det ikke er teknisk mulig å gi konsesjon til EPEX, utelukker ikke RME at det på et senere tidspunkt vil bli mulig at flere markedsplasser gis tilgang til forbindelsen. RME opplyser at EPEX da kan søke om markedsplasskonsesjon for NSL når løsningen er på plass.

4 Klagers anførsler

- (27) EPEX har i det vesentlige anført:

Vedtaket er fattet i strid med energiloven, NEM og EØS-avtalen

- (28) I klagen datert 10. januar 2022, anfører EPEX at avslaget på søknad om konsesjonen for handelsløsningen på NSL er i strid med energilovens forutsetning om tilrettelegging for konkurranse mellom kraftbørser, ettersom vedtaket innebærer at NP EMCO får monopol i det aktuelle markedet. Dette er også i strid med EØS avtalen artikkel 59 jf. artikkel 54. Videre anfører EPEX at vedtaket er ugyldig fordi det baserer seg på feil faktum.
- (29) EPEX viser til at Energiloven § 4-5 a gjennomfører CACM, og skal legge til rette for konkurranse mellom ulike kraftbørser (Nominated Electricity Market Operator – NEMO). EPEX viser videre til at en NEMO som er utpekt i et EØS-land automatisk har rett til å opptre som NEMO i andre EØS-land uten krav om særskilt konsesjon etter energilovens regler, så lenge det dreier seg om virksomhet som er dekket av CACM.
- (30) EPEX er innforstått med at det kan settes spørsmålsteget ved om CACM kommer direkte til anvendelse, all den tid NSL er en mellomlandsforbindelse til et tredjeland utenfor EU/EØS. Det springende punktet er likevel at handelen på NSL får direkte konsekvenser for døgnmarkedet i NO2, som er et prisområde innenfor EU/EØS. EPEX viser til at handel over NSL dermed vil påvirke den tilgjengelige kapasiteten i NO2, og vil på den

måten kunne få konsekvenser både for volum og pris i den påfølgende, ordinære felleseuropeiske døgnauksjonen.

- (31) Under enhver omstendighet bygger den norske energilovgivningen på et tydelig premiss om at konkurranse mellom ulike aktører er en grunnleggende forutsetning for et velfungerende kraftmarked. RMEs avslag etablerer et monopol for en kraftbørs for all handel på NSL. Etter klagers syn er dette i åpenbar strid med energilovens klare forutsetning om tilrettelegging for konkurranse mellom ulike aktører. Et slikt monopol er til hinder for at EPEX og andre kraftbørser kan utøve sin virksomhet i Norge, på lik linje med andre aktører.
- (32) Selv om reguleringen av NP EMCO gjennom konsesjonsvilkår begrenser skadevirkningene av markedsdeltakerne, har RME oversett skaden som vil påføres kunder som per dags dato bare er medlemmer av EPEX sin plattform, og kunder som ønsker å forholde seg til andre NEMO-er enn NP EMCO. EPEX fremholder at disse markedsdeltagerne fratras valgfriheten til å velge handelsplattform.
- (33) EPEX anfører videre at mangelen på konkurranse mellom kraftbørser også vil ha uheldige virkninger for tjenestene NP EMCO velger å tilby sine kunder, derav påvirke alle markedsdeltakerne med hensyn til valgfrihet og antall tjenester.
- (34) Etter EPEX' syn vil et avslag på søknaden medføre en styrking av monopolet til NP EMCO i Norge, og skape ulike markedsvilkår for bedrifter i EFTA-statene. EPEX hevder videre at dette kan ha påvirkningseffekt for grensekryssende markeder som i Nederland, Tyskland, Danmark, Sverige og Finland. Vedtaket er derfor konkurransebegrensende og utgjør et etableringshinder.

RMEs vedtak bygger på feil faktum

- (35) Konsesjonen som er eksklusivt meddelt NP EMCO etablerer et monopol for NP EMCO for handel på norsk side av NSL. Ifølge EPEX bygger vedtaket på Statnetts antagelse om at det vil være teknisk umulig å innføre en handelsløsning som gir tilgang til flere NEMO, uten å medføre en fare for å forsinke idriftsettelsen av NSL. Etter klagers syn har RME lagt til grunn Statnetts antagelser uten å ha vist til noe grunnlag eller vurderinger.
- (36) Videre har EPEX vanskeligheter for å se at det er riktig at det var tilnærmet umulig å legge til rette for en løsning som åpner opp for flere markedsplasser uten å forsinke planlagt idriftsettelse av NSL. EPEX viser til at risikoen for behov for en særlig handelsløsning på NSL har vært kjent i flere år. Statnett har hatt god tid til å planlegge andre løsninger, dersom dette hadde blitt gitt tilstrekkelig prioritet.
- (37) EPEX fremholder videre at planleggingen og gjennomføringen under enhver omstendighet ikke vil være så tidkrevende som RME har lagt til grunn. EPEX viser til at det allerede finnes eksisterende løsninger for dette. Basert på EPEX' tidligere erfaring vil en tidsperiode på omkring tre måneder være tilstrekkelig for å etablere løsninger som legger til rette for handel for flere, konkurrerende kraftbørser. EPEX' syn er at det ville vært fullt mulig å få på plass en ordning med flere markedsoperatører på NSL før planlagt idriftsettelse. Videre mener klager at vedtaket ble fattet etter idriftsettelsen av NSL, og det derfor er feil å vektlegge hensynet til idriftsettelsen til NSL.

- (38) Med hensyn til RMEs anførsel om at EPEX ikke deltok i anbudskonkurransen som ble utlyst av Statnett og NGNSL, fremholder EPEX at de på tidspunktet for utlysningen var, og er, av den oppfatning at den skisserte løsningen ville være i strid med konkurranselovgivningen. Dette ble uttrykt til NGNSL (som eier den britiske siden av kabelen) tidlig i prosessen. EPEX innga derfor ikke et anbud.

EPEX kan få konsesjon selv om flere NEMO-er ikke støttes på NSL

- (39) EPEX gjør gjeldende at det bør være mulig for RME å vedta konsesjon med tilhørende konsesjonsvilkår for en fremtidig handelsløsning som gir tilgang til flere NEMO-er. Klagers syn er at det er fullt mulig for RME å inkludere et vilkår som tillater RME å legge til vilkår for en fremtidig handelsløsning.
- (40) Videre, bemerker EPEX at NP EMCOs konsesjon inneholder vilkår som tillater RME å supplere gjeldende vilkår for at NP EMCO i fremtiden skal legge til rette for flere NEMO-er. EPEX bør derfor også få konsesjon med tilsvarende forutsetninger.

5 Statnetts utredning om tilrettelegging av handelsløsningen på NSL for flere markedsplasser

- (41) I Statnetts rapport datert 7. mars 2022, viser Statnett til at det finnes ulike måter å gi andre NEMO-er tilgang til kapasiteten på NSL. Imidlertid ligger en teknisk begrensning i at NSL må ha samme markedskobler på begge sider av forbindelsen. Den løsningen som velges for å gi tilgang til kapasiteten på NSL i Norge avhenger derfor av markedesdesignet i Storbritannia.
- (42) Videre viser Statnett til at det på grunn av Brexit er uklart hvordan det britiske markedesdesignet vil bli utformet fremover. Statnett kunne derfor ikke i rapporten konkludere med hvordan en langsiktig løsning som gir tilgang til kapasitet til andre NEMO-er kan utformes. Etter Statnetts vurdering er dette spørsmål som må tas stilling til når Storbritannia har valgt fremtidig markedesdesign, og vil kreve tett koordinering mellom landene, for å sikre at NSL til enhver tid er en effektiv handelsløsning.
- (43) Statnett har vurdert tre alternativer for å gi NEMO-er tilgang til NSL. Det første er å dele NSL-kapasiteten mellom de relevante NEMO-ene (option 1). Da må NEMO-ene organisere separate NSL auksjoner for NO2, som kommer i tillegg til SDAC i NO2. Det andre er at NEMO-ene deler ordrebøker i én NSL auksjon som kommer i tillegg til SDAC i NO2 (option 2). Her kan man enten ha en enkel eller en roterende MCO (Market Coupling Operator) funksjon. Med en roterende MCO funksjon vil NEMO-ene bytte på denne funksjonen. Det tredje alternativet er å bli en del av om «Multi-Region Loose Volume Coupling» (MRLVC) mellom EU og Storbritannia (option 3). Da brukes delte ordrebøker for SDAC også for NSL.
- (44) Option 1 anbefales ikke av Statnett fordi det ikke vil være effektivt. Statnett foreslår derfor to hovedalternativer, som er option 2, enten med en enkel eller en roterende MCO, og option 3. Option 2 vil ifølge Statnett kunne implementeres etter mellom 10 og 22 måneder, avhengig av hvilken teknisk løsning for deling som blir valgt. Statnett påpeker at estimatene er usikre siden det krever koordinert arbeid mellom alle involverte parter. Option 3, å fremforhandle inntreden i MRLVC mellom EU og Storbritannia, vil etter Statnetts vurdering ikke kreve separat døgn- og intradagsauksjon for NO2. Et problem med løsningen er imidlertid at det per tidspunkt for rapporten ikke er endelig avklart hvordan eller når løsningen skal implementeres mellom Storbritannia og EU.

Felles for alle alternativene er at det vil kreve store mengder tid og ressurser for å sette opp en multi-NEMO løsning for NSL. På grunn av usikkerheten ved Storbritannias løsning, både med hensyn til implementering av MRLVC og om det blir single eller multiple day-ahead priser i Storbritannia, kan ikke Statnett konkludere på hvordan en multi-NEMO løsning kan etableres i NO2-NSL. Statnett mener de først trenger klarhet i hvordan markedet i Storbritannia designes.

6 Klagers merknader til Statnetts utredning

- (45) Klager har i merknader datert 8. april 2021 inngitt kommentarer til Statnetts rapport av 7. mars 2021, om muligheter for tilrettelegging for flere NEMO-er på NSL. EPEX vurderer at den eneste akseptable, effektive og fungerende løsningen er option 2, med «*sharing of orderbooks with a rotating MCO-function*».
- (46) Videre, er EPEX uenig med Statnetts vurdering av tekniske utfordringer og hindringer og mener disse er ubegrunnede. Etter EPEX' syn har Statnett verken godtgjort at en løsning med flere markedsplasser ikke er teknisk umulig, eller at NSL er så spesielt at en slik løsning ikke ville vært gunstig. EPEX er videre uenig i at NSL-kabelen krever samme tekniske løsning i både Storbritannia og prisområdet NO2, og viser til at det per dags dato ikke er teknisk løsninger med flere MCO-er samtidig. Det vil til enhver tid være en som er påkoblet. Etter EPEX' syn sammenblender Statnett de tekniske oppgavene til en NEMO og en MCO. EPEX anfører at Statnett oppretter et etableringshinder for nye NEMO-er uten å ha grunnlag for det.
- (47) Med hensyn til Statnetts tidshorisont for implementering av løsninger, anfører EPEX at løsningen med «*sharing of orderbooks with a rotating MCO-function*» er basert på eksisterende infrastruktur, som er brukt i mange tilsvarende løsninger. EPEX er derfor ikke enige i at NEMO-ene selv måtte sette opp nye systemer.
- (48) Klager anfører videre at NSL sin handelsløsning på norsk side ikke avhenger av britenes markedsgesign, og avhenger heller ikke av Storbritannias inntreden i MRLVC. EPEX viser blant annet til handelsløsningen mellom Nord-Irland og Irland (SEM-GB). EPEX krever derfor igangsettelse av arbeidet med å tilpasse handelsløsningen for flere NEMO-er. EPEX er videre av den oppfatningen av at standardiserte løsninger vil gjøre implementeringstiden kort.
- (49) Etter EPEX' syn vil tilgang til flere NEMO-er for handel over NSL medføre mer effektiv og samfunnsøkonomisk gunstig bruk av forbindelsen, enn det vedtatte forslaget med NP EMCO som monopolist. EPEX forventer derfor, i lys av Statnetts rapport, at RME tar konkrete steg for å sørge for tilpasningen av NSL for flere NEMO-er.

7 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (50) I innstillingen datert 9. mai 2022 redegjør RME kort for sakens bakgrunn og sitt vedtak. Det vises til at klagen gjelder RMEs vedtak om å avslå deres søknad om markedsplasskonsesjon for NSL. RME viser til at NP EMCO ble tildelt markedsplasskonsesjon den 16. september 2021, og at EPEX søkte om markedsplasskonsesjon for samme virksomhet i søknad datert 3. mars 2021. RME avsto søknaden den 20. desember samme år, med den begrunnelse at det ikke var mulig med flere markedsplasser innenfor den handelsløsningen som er utviklet, og fordi NP EMCO fikk tildelt oppdraget fra kabeleier etter en åpen konkurranse. RME legger til grunn at

klager har rettslig klageinteresse. Videre kommenterer RME kun forhold som RME mener bør utdypes nærmere.

- (51) Med hensyn til klagers anførsel om at konsesjonen til NP EMCO er i strid med energiloven, NEM og EØS-avtalen, vurderer RME at det ikke har kommet frem vesentlige nye anførsler i klagen og viser til sitt vedtak.
- (52) Med hensyn til at vedtaket bygger på feil faktum, viser RME til at Statnett allerede i 2019 måtte foreta et valg om å designe en separat handelsløsning, i tilfelle Storbritannia fra 1. januar 2021 ikke lenger kunne benytte de felleseuropeiske løsningene for krafthandel.
- (53) RME viser videre til at avtalen som blant annet regulerer krafthandel mellom EU og Storbritannia kom på plass kort tid før Brexit ble fullført den 31. januar 2020. RME mener derfor det ikke var kjent for Statnett at det ville være behov for en alternativ handelsløsning før den tid. RME viser videre til at det var usikkerhet knyttet til hvilke løsninger Storbritannia ville få tilgang til etter en eventuell Brexit. Det var derfor etter RMEs syn ikke riktig å legge opp til en svært ressurskrevende og komplisert handelsløsning, siden handelsløsningen kunne vise seg å være unødvendig eller midlertidig.

8 Merknader til innstillingen

- (54) I sin kommentar datert 30. mai 2022, anfører klager at RMEs innstilling til Energiklagenemnda ikke tilfører nye argumenter i klagesaken. EPEX opprettholder sine anførsler om at RMEs vedtak om å meddele konsesjon for handelsløsningen på NSL er i strid med energiloven, NEM og EØS-avtalen. Videre opprettholder EPEX anførselen om at vedtaket bygger på uriktig faktum, og er dermed ugyldig.
- (55) Klager anfører at RME har etablert et monopol for handel over NSL. Klager viser til at NP EMCO allerede har en dominant posisjon i det norske elektrisitetsmarkedet for å tilby markedsplassløsninger. Klager påpeker at når meglere som vil handle på NSL må være kunder hos NP EMCO, er det en risiko for at kundene velger NP EMCO som deres eneste NEMO. RMEs vedtak vil derfor underminere konkurransen i markedet mellom NEMO-er i Norge, og vil opprettholde og utvide den dominerende posisjonen til NP EMCO i overskuelig fremtid.
- (56) Klager anfører at etablering av en handelsløsning som tillater flere NEMO-er ville vært mulig uten å måtte risikere forsinkelser i idriftsettelsen av NSL, hvis Statnett og RME hadde ønsket det.
- (57) Med hensyn til Statnetts utredning av muligheten til å tilpasse handelsløsningen for å gi tilgang til flere NEMO-er, er klager uenig i at det vil kreve betydelig med tid og ressurser for å tilpasse handelsløsningen. Klager krever at Energiklagenemnda pålegger Statnett å utdype, samt dokumentere sin påstand. Klager erfarer at etableringen av en markedspløsning som tilrettelegger for flere NEMO-er verken trenger å være komplisert eller tidkrevende.
- (58) Klager anfører videre at rapporten til Statnett, og RMEs vurdering av den, viser at verken RME eller Statnett er villige til å prioritere implementeringen av løsninger som gir andre NEMO-er tilgang til NSL. Etter klagers syn er det et akutt behov for å tilføye ytterligere vilkår i konsesjonsvedtaket. Klager viser til klagen av 21. oktober 2021, hvor

det fremgår et forslag om krav til at NP EMCO utarbeider en tidsplan for hvordan og når handelsløsningen skal støtte flere NEMO-er, som er bindende overfor NP EMCO. Videre må konsesjonen suppleres med en konkret tidsfrist for implementering av tilpasninger til handelsløsningen som åpner NSL opp for andre NEMO-er.

- (59) Til slutt anfører klager at hensynet til rettidig idriftsettelse av NSL ikke lenger spiller noen rolle, ettersom NSL per 31. mai 2022 er i full drift. Følgelig er det ingenting i veien for at RME eller Energiklagenemnda setter nye vilkår som sikrer nødvendig fremgang i arbeidet med å tilrettelegge for flere NEMO på NSL.

9 Klagenemndas vurdering

Innledning

- (60) Klagen gjelder EPEX' klage over RMEs vedtak datert 20. desember 2021, hvor EPEX fikk avslag på søknad om markeds plasskonsesjon for organisering av separat døgnmarkedsauksjon i NO2 for implisitt allokering av overføringskapasitet på North Sea Link.
- (61) Energiklagenemnda påpeker innledningsvis at konstruksjon, eierskap og drift av NSL krever en rekke konsesjoner fra ulike myndigheter. Nedenfor følger en oversikt over gjeldende konsesjonsvedtak fra Norges vassdrags- og energidirektorat, Olje- og energidepartementet og Reguleringsmyndigheten for energi for anlegget:
- Statnett fikk den 3. november 2013 anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 til å bygge og drive en likestrømsforbindelse mellom Norge og England, med en kapasitet på inntil 1400 MW fra grunnlinjen til Kvilldal. Konsesjonen har en varighet til 1. oktober 2043.
  - Den 13. oktober 2014 innvilget Olje- og energidepartementet Statnetts konsesjonssøknad om å tilrettelegge for kraftutveksling med Storbritannia etter energiloven § 4-2. Varighet ble her satt til 13. oktober 2044.
  - Statnett fikk den 13. oktober 2014 konsesjon etter lov 4. juni 2010 nr. 21 om fornybar energiproduksjon til havs (havenergilova) § 3-2 for å eie og drive likestrøms sjøkabel fra grunnlinjen og ut kontinentalsokkelen. Varighet ble satt til 1. oktober 2043.
  - Den 16. september 2021 fattet Reguleringsmyndigheten for energi vedtak om fastsettelse av vilkår for North Sea Link, og godkjenning av at Statnett inngår avtalene «System Operation Agreement» og «Commercial Agreement» etter energiloven § 4-2 fjerde ledd.
  - Den 16. september 2021 fattet RME vedtak om å gi NP EMCO markeds plasskonsesjon for organisering av separat døgnmarkedsauksjon i NO2 for implisitt allokering av overføringskapasitet på North Sea Link.
  - EPEX fikk 20. desember 2021 avslag på sin søknad om markeds plasskonsesjon for organisering av separat døgnmarkedsauksjon i NO2 for implisitt allokering av overføringskapasitet på North Sea Link.

- (62) Når nemnda nå skal behandle EPEX' klage over RMEs vedtak om avslag på søknad om markeds plasskonsesjon for drift av handelsløsningen på NSL, er hovedspørsmålet om regelverket krever at RME gjennom vedtaket plikter å tilrettelegge for at flere aktører skal kunne etablere en markeds plass der kapasitet i kabelen inngår.

Anførsel om manglende konkurranse

- (63) Organisering eller drift av markeds plass for omsetning av elektrisk energi krever konsesjon fra RME etter energiloven § 4-5 og NEM § 4-9. Ingen av bestemmelsene stiller opp vilkår for å gi konsesjon. EPEX fikk avslag på sin søknad om konsesjon på bakgrunn av at det ikke er mulig med flere markeds plasser innenfor den handelsløsningen som er utviklet, og fordi NP EMCO fikk tildelt dette oppdraget etter en åpen konkurranse.
- (64) Klager anfører at avslaget på klagers søknad om konsesjonen for handelsløsningen på NSL er i strid med energilovens forutsetning om tilrettelegging for konkurranse mellom kraftbørser, ettersom vedtaket innebærer at NP EMCO får monopol i det aktuelle markedet.
- (65) Energilovens formål er å *«sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt»*, jf. § 1-2. Tilsvarende formål er angitt i forskrift om netregulering og energimarkedet § 1-1.
- (66) Organisering eller drift av markeds plass for omsetning av elektrisk energi krever konsesjon fra reguleringsmyndigheten etter energiloven § 4-5 (markeds plasskonsesjon). Det følger videre av andre ledd at det kan settes vilkår i konsesjonen dersom det finnes påkrevet av allmenne hensyn. I forskrift om netregulering og energimarkedet § 4-9 andre ledd fremgår det at konsesjon etter denne bestemmelsen har som formål *«å bidra til effektiv prisdannelse i kraftmarkedet gjennom å legge til rette for effektive, hensiktsmessige og tillitvekkende handelssystemer og handelsregler. Det skal tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.»*
- (67) Energiklagenemnda bemerker at å legge til rette for effektive, hensiktsmessige og tillitvekkende handelssystemer ikke er det samme som at det må legges til rette for konkurranse i det aktuelle markedet. Nemnda kan derfor ikke se at de aktuelle bestemmelsene i lov og forskrift gir en plikt til å sikre at det gis flere markeds plasskonsesjoner.
- (68) I denne saken omfatter det aktuelle markedet overføringskapasiteten i NSL som eies av Statnett SF og National Grid North Sea Link Limited. Dette danner en fysisk begrensning av markedet som skiller dette noe fra markedet i de enkelte prisområdene i Norge.
- (69) Heller ikke forarbeidene støtter klagers forståelse om at det må legges til rette for konkurranse når det gjelder markeds plasskonsesjon(er). I Ot.prp. nr.43 (1989-1990) side 3 fremheves at *«[d]et må legges et rettslig grunnlag for en effektivisering av kraftmarkedet og en mer fleksibel bruk av kraft. Lovreglene må legge til rette for at organiseringen innen energiforsyningen sikrer en samfunnsøkonomisk riktig tilpasning i produksjon og forbruk. Lovreglene skal kunne nyttes for å fremme energiøkonomisering.»* Riktig nok fremgår det av samme forarbeider, side 38, at *«[f]orslaget til regulering av markeds plass tar utgangspunkt i målet om en effektiv*

konkurransen og prisdannelse i det fysiske kraftmarkedet». Dette må imidlertid ses i sammenheng med at lovgiver den gangen anså det som hensiktsmessig å tildele konsesjon til kun én markeds plass for fysisk kraftomsetning, jf. de nevnte forarbeidene side 36. Lovgiver har altså ikke sett det slik at en monopolsituasjon for markeds plass er til hinder for konkurranse i det fysiske kraftmarkedet.

- (70) I dag har to aktører, Nord Pool AS og EPEX SPOT SE, markeds plasskonsesjon i Norge, med unntak for NSL. Som følge av Brexit har man måttet finne en ny løsning for NSL. Statnett og NGNSL har derfor avholdt en anbudskonkurranse for å finne en leverandør som kunne etablere handelsløsning for Statnett og NGNSL knyttet til NSL. Klager deltok ikke i konkurransen. Som følge av å ha vunnet den åpne anbudskonkurransen, har NP EMCO inngått en privatrettslig bilateral servicekontrakt med Statnett og NGNSL. Videre har NP EMCO fått konsesjon fra RME for å etablere en handelsplattform i henhold kontrakten med Statnett og NGNSL. EPEX har fått avslag på sin søknad om konsesjon. Det er dette sistnevnte vedtaket som er påklaget. Den privatrettslige avtalen er fundamentet for at NP EMCO eller eventuelt andre skal ha et grunnlag for å søke markeds plasskonsesjon. Avtalen er således en betingelse for RMEs behandling av konsesjonssøknadene.
- (71) RME har i vedtaket om å gi konsesjon til NP EMCO alene, vektlagt hensynet til at NSL skal settes i drift til planlagt tid og med en velfungerende handelsløsning som utnytter handelskapasiteten på en effektiv, pålitelig og sikker måte, siden forsinkelser i driftsettelsen eller feil ved handelsløsningen kan ha store samfunnsmessige konsekvenser. Statnett hadde i notat til RME datert 4. mai 2021 redegjort for at det ikke ville være mulig å utvikle en handelsløsning som gir flere markeds plasser tilgang, uten betydelig risiko for å forsinke NSL, som hadde planlagt oppstart 1. oktober 2021. Etter Statnetts vurdering ville det være svært krevende å fremforhandle, designe og implementere en løsning som tilrettelegger for flere markeds plasser før idriftsettelsen av NSL. En løsning med flere kraftbørser er ifølge RME mer kompleks med hensyn til utvikling og drift. Dette er kostnader som enten dekkes gjennom tariffen eller av markeds plassens kunder. RME mener at selv om konkurranse mellom kraftbørser på sikt kan være gunstig for markedsaktørene og forbrukerne, vil ikke effektiviteten og prisdannelsen i kraftmarkedet påvirkes av antallet markeds plasser i et kortsiktig perspektiv, så lenge de samme aktørene velger å delta i auksjonen.
- (72) RME har også vist til at det er stilt vilkår for konsesjonen som skal sikre et effektivt og tillitsvekkende handelssystem, ettersom NP EMCO er i en monopolsituasjon i den separate døgmarkedsauksjonen i NO2. Gebyrene vil reguleres gjennom vilkår i konsesjonen. NP EMCO kan bare kreve handelsgebyrer for kostnader ved funksjoner som ikke dekkes av Statnett eller NGNSL, inkludert en rimelig avkastning ved effektiv drift. RME vurderer at dette vil bidra til at markedsaktørers kostnader for deltakelse holdes på et nivå slik at det i seg selv ikke skal ha en vesentlig betydning for deres valg om å delta i auksjonen, sammenlignet med om det var mulig å delta via flere markeds plasser.
- (73) Etter Energiklagenemndas vurdering tilsier dette i utgangspunktet at RME behandlet konsesjonssøknadene i tråd med lovens formål om at omsetningen av energi skal skje på en samfunnsmessig rasjonell måte. Nemnda viser i denne sammenhengen til at det har skjedd en forutgående åpen anbudskonkurranse, der også klager hadde anledning til å delta. Det vises også til vurderingen som RME har foretatt og vilkårene som er stilt for konsesjonen. Nemnda peker også på at RME har bedt Statnett utarbeide en tidsplan

for implementering av en løsning der flere NEMO-er kan knyttes til NO2-NSL, og at det planlegges for dette for fremtiden. Verken lov eller forskrift stiller krav om konkurranse og flere markedsplasskonsesjoner, slik klager har anført.

Uriktige faktiske forutsetninger

- (74) Klager anfører også at RME har bygget på uriktige faktiske forutsetninger. Klager er ikke enig i at det vil være så tidkrevende og utfordrende å finne en løsning med flere kraftbørser som RME har hevdet. Etter klagers erfaring kunne dette vært gjort over et tidsrom på omkring tre måneder, ettersom det allerede finnes eksisterende løsninger som kan brukes.
- (75) På oppdrag fra RME utarbeidet Statnett en rapport datert 7. mars 2022 om tilrettelegging av handelsløsningen på NSL for flere markedsplasser. Selv om rapporten kom etter at RME traff det påklagde vedtaket, kaster rapporten etter nemndas syn lys over de relevante vurderingene for om vedtaket bygger på riktige faktiske forutsetninger. Samtlige involverte i klagesaken har hatt anledning til å kommentere rapporten. De to alternative løsningene som Statnett mener er aktuelle, beror ifølge Statnett på hvilke løsninger Storbritannia på sin side velger, noe som ikke er avklart. Option 2, som er skissert som et aktuelt alternativ, er at NEMO-ene deler ordrebøker i én NSL auksjon som kommer i tillegg til SDAC i NO2. Dette kan skje ved å ha en enkel eller en roterende MCO funksjon. Avhengig av hvilken MCO-løsning som velges, har Statnett anslått at det vil ta mellom 10 og 22 måneder å få løsningen på plass. Option 3, som også er aktuelt, vil avhenge av at Norge kan bli en del av om «Multi-Region Loose Volume Coupling» (MRLVC) mellom EU og Storbritannia. Det er ikke inngått noen slik avtale mellom EU og Storbritannia ennå og det er uklart om og når den vil inngås.
- (76) Begrunnelsen for at option 2 vil kunne ta 10 til 22 måneder å implementere, er ifølge Statnett at det vil måtte foretas endringer i «market design», med hensyn til at med flere NEMO-er vil den matematiske formelen blir mer komplisert og det kan ta lengre tid å kalkulere, noe som kan påvirke «Gate Closure Time». Videre må det tekniske designet endres og det må forhandles frem avtaler med alle parter. Statnetts erfaring er at dette kan være krevende. Statnett skisserer at dersom det skal gis tilgang for NEMO-er ved hjelp av denne løsningen må man først fremforhandle alle nødvendige avtaler (fem til ni måneder anslås), deretter få godkjenninger fra RME (én til tre måneder), utvikle nødvendige IT-løsninger (to til seks måneder) og teste løsningen (to til fire måneder).
- (77) Klager mener at option 2 med roterende MCO funksjon er det eneste riktige alternativet og at dette ikke vil ta så lang tid som Statnett anslår. Klager viser til at denne løsningen er basert på eksisterende infrastruktur, som er brukt i mange tilsvarende løsninger. Klager er derfor ikke enige i at NEMO-ene selv måtte sette opp nye systemer. Klager viser til at NSL sin handelsløsning på norsk side ikke avhenger av britenes markedsdesign, og avhenger heller ikke av Storbritannias inntreden i MRLVC. Klager mener handelsløsningen mellom Nord-Irland og Irland (SEM-GB) kan brukes. Standardiserte løsninger vil gjøre implementeringstiden kort.
- (78) Etter nemndas vurdering er Statnetts tidsanslag godt begrunnet og klagers innvendinger er ikke tilstrekkelig underbygget. Når det gjelder SEM-GB, er EPEX og NP (NEMO-ene på SEM-GB) per i dag helt separate fra SDAC (EU/EØS) og fastsetter derfor priser uavhengig av hverandre. Situasjonen ved SEM-GB er annerledes enn det den er for NSL, ved at det ikke kreves implementering av en ny handelsløsning, men tilpasning av

en eksisterende løsning med flere NEMO-er til situasjonen etter Brexit.¹ Løsningen i Storbritannia er videre midlertidig i påvente av implementering av MRLVC når avtalen kommer på plass. Nemnda legger derfor til grunn RMEs vurdering av at det ikke var tilstrekkelig med tid til å få på plass en løsning med flere NEMO-er innenfor tidsrammen de hadde.

- (79) Klager har videre anført at vedtaket ble fattet etter idriftsettelsen av NSL, og det derfor er feil å vektlegge hensynet til idriftsettelsen av NSL. Til dette viser nemnda til at RME er i dialog med Statnett for å finne en løsning med tilgang for flere NEMO-er på sikt. Statnett har i rapporten 7. mars 2022 lagt til grunn at det er fornuftig å avvente løsningen på britisk side før man finner en endelig løsning på norsk side. Dette er blant annet begrunnet i at den norske løsningen vil kreve tett koordinering mellom Norge og Storbritannia, for å sikre at NSL til enhver tid er en effektiv handelsløsning. Om option 2, som utredes som et aktuelt alternativ for handelsløsning på norsk side (delte ordrebøker), skriver Statnett: *“it is important to note the dependencies with the GB market design and that a development of a new solution must be coordinated with the GB end of the link.”* I punkt 6.1 i rapporten fremheves følgende:

“The NSL auction needs to have the same MCO at both ends of the Link to perform the price coupling function and determine the price. Possible changes in the GB market design may therefore impact the NSL trading arrangement and have to be taken into account when considering options for setting up a multi-NEMO arrangement for NSL in NO2.

Whether BEIS will enforce a single day-ahead auction and, if taken forward, how it will be implemented, is vital when considering options for sharing of orderbooks for NSL in NO2:

- *GB continues to have two separate day-ahead prices: If this is the case, considering the precondition of having the same MCO at both ends of the Link, sharing of orderbooks in NO2 within the framework of the current agreement with Nord Pool, where Nord Pool is the single MCO for NSL, is the most relevant alternative to consider. This is defined as Alternative 1 in Section 2.2.1. (**Alternativ med én MCO**)*
- *GB will change to a single day-ahead price: If this is the case, a key question is how the MCO function will be organised for the GB day-ahead auction. One likely option can be sharing of orderbooks with a rotating MCO function. If so, the same rotating MCO function will need to apply for the NSL auction in NO2. This is defined as Alternative 2 in Section 2.2.1. (**Alternativ med roterende MCO**).*

Theoretically it might be possible to disconnect the NSL capacity from Nord Pool's GB auction or from a new single GB day-ahead auction. However, this alternative will most likely significantly reduce the liquidity for the NSL auction on the GB side and should be avoided if possible. Statnett has therefore not considered this possibility any further.” (Nemndas tilføyelser i fet skrift).

---

¹ [Consultation on SEM-GB Cross Border Trading Arrangements.pdf \(semcommittee.com\) side 1 pkt 1](#)

(80) Statnetts vurdering er dermed at linken mellom Storbritannia og Norge må ha samme MCO på begge sider for å fungere. Klager er uenig i dette og har følgende innvendinger til Statnetts rapport i sine merknader til denne:

- *"The MCO designates the Operator of the Market Coupling assets. This MCO, unique for any auction whether the role is performed in rotation with other MCOs or not, is also unique for the complete topology part of the auction process. No setup, be it in SDAC or SEM-GB IDAs, allows to have more than one MCO at any point of time. The single MCO receives input data (network and order data) from all stakeholders, runs the algorithm calculation and generates the market results, distributes them, and make them confirmed.*
- *This assumption mixes the MCO (operating MCO assets) – unique – and the NEMOs – potentially multiple. Still:*
  - *the choice to take one single MCO without any rotation of several MCOs rotating one after another is completely independent from the number of NEMOs on both sides of the border;*

the two sides of the border do not necessarily need to see the same number operating, nor the same principle of liquidity sharing."

(81) Slik Energiklagenemnda ser det, har ikke klager tilstrekkelig underbygget sine påstander om at Statnett tar feil i at det må være samme MCO på norsk og britisk side. Nemnda legger derfor Statnetts vurderinger på dette punktet til grunn. I forlengelsen av dette er det nemndas vurdering at Statnett og RMEs valg om å avvente løsningen på britisk side er tilstrekkelig begrunnet, og at det derfor ikke har vært grunnlag for å gi konsesjon til en løsning som ikke var mulig å gjennomføre på tidspunktet da konsesjonssøknaden ble behandlet. Klagers anførsel om at RME har bygget på uriktige faktiske forutsetninger fører ikke frem.

Forholdet til EØS-regelverket

(82) Energiklagenemnda forstår klager slik at klager primært anfører at kommisjonsforordning 2015/1222 (CACM) og bestemmelsene i energiloven § 4-5 a og NEM § 4-10 a må gjelde direkte for den norske siden av NSL. For det forhold at CACM ikke gjelder direkte, mener klager at den implisitte auksjonen påvirker prisgruppe NO2 (Sør-Vest Norge) i så stor grad at CACM likevel må gjelde. Klager er altså uenig i RMEs valg av hjemmel for tildeling av konsesjonen.

(83) Energiloven § 4-5 a har egne regler for operatører der regelverk som er harmonisert gjennom EØS-avtalen gjelder. Bestemmelsen lyder som følger:

«Den som skal opptre i Norge som operatør med ansvar for organisering eller drift av markedsplasser for omsetning av elektrisk energi etter regelverk som er harmonisert gjennom EØS-avtalen, skal søke reguleringsmyndigheten om vedtak om utpeking.

Operatører som er utpekt i en annen EØS-stat, og som ønsker å utvide virksomheten til budområder innenfor kraftmarkedet i Norge, skal gi melding til reguleringsmyndigheten senest to måneder før virksomhetens oppstart.

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a. fastsette eller godkjenne vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i første og annet ledd, eller

b. fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i bokstav a.

Reguleringsmyndigheten kan ved enkeltvedtak fastsette ytterligere vilkår overfor operatører nevnt i første og annet ledd for å legge til rette for effektiv konkurranse, ivareta hensynet til systemsikkerhet og fremme et effektivt kraftmarked.

Departementet kan gi forskrift om aktørenes informasjonsplikt, kriterier for utpeking av operatører etter første ledd og vilkårene som kan fastsettes etter fjerde ledd.»

(84) NEM § 4-10 a har følgende ordlyd:

«Den som skal opptre i Norge som operatør med ansvar for organisering eller drift av markedsplasser for omsetning av elektrisk energi etter regelverk som er harmonisert gjennom EØS-avtalen, skal søke Reguleringsmyndigheten for energi om vedtak om utpeking.

Operatører som er utpekt i en annen EØS-stat, og som ønsker å utvide virksomheten til budområder innenfor kraftmarkedet i Norge, skal gi melding til Reguleringsmyndigheten for energi senest to måneder før virksomhetens oppstart.

Reguleringsmyndigheten for energi skal ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i første og annet ledd, eller metoder for å fastsette slike vilkår.

Reguleringsmyndigheten for energi kan ved enkeltvedtak fastsette ytterligere vilkår overfor operatører nevnt i første og annet ledd for å legge til rette for effektiv konkurranse, ivareta hensynet til systemsikkerhet og fremme et effektivt kraftmarked»

(85) I Prop.199 LS (2020-2021) side 34 flg. poengterer departementet at bestemmelsen i energiloven § 4-5 a «omfatter organiserte markedsplasser så langt disse omfattes av CACM. I medhold av bestemmelsen treffer reguleringsmyndigheten vedtak om å utpeke markedsoperatør (NEMO) i Norge, basert på fastsatte vilkår i samsvar med CACM». Bestemmelsen i § 4-5 a erstatter altså konsesjon etter § 4-5 «så langt virksomheten er dekket av CACM» jf. samme sted. Nemnda legger til grunn at det er et tilsvarende forhold mellom NEM § 4-10 og § 4-10 a.

(86) Nemnda forstår videre NEM § 4-10 a slik at den utelukkende gjelder markedsplasser som er omfattet av EØS-avtalen. Dette vil si konsesjon for handel i det indre markedet for elektrisitet. Bestemmelsens andre ledd omhandler retten til gjensidig godkjenning av NEMO-er innenfor EØS-samarbeidet. EPEX har allerede markedsplasskonsesjon i Norge, i tillegg til andre medlemsland. Handel utenfor budområder i Norge, i dette tilfellet Storbritannia, faller derfor i utgangspunktet utenfor bestemmelsens rekkevidde.

(87) Denne tolkningen har støtte i ordlyden i artikkel 1 nr. 2 i CACM, hvor det fremgår at forordningen gjelder «*all transmission systems and interconnections in the Union except the transmission systems on islands which are not connected with other transmission systems via interconnections.*»

- (88) Forordningen (CACM) er gjennomført i forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene § 1-3, og har medført endringer i energiloven kapittel 4 (§ 4-5 a) og NEM-forskriften (§ 4-10 a). Det følger av Olje- og energidepartementets høringsnotat, *gjennomføring av kommisjonsforordning (EU) 2015/1222 om fastsettelse av retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM)*, at departementet forstår virkeområdet til CACM til å gjelde i «*transmisjonssystemer og grensekryssende overføringsforbindelser i EU, med unntak for øyer som ikke er forbundet med andre transmisjonssystemer*».
- (89) Nemnda forstår det derfor slik at CACM ikke gjelder NSL fordi kabelen ikke er en overføringsforbindelse i verken EU eller EØS. Fordi Storbritannia ikke lenger er en del av SDAC og det indre markedet for strøm, vil heller ikke CACM komme direkte til anvendelse. Nemndas konklusjon er derfor at RME korrekt har fastsatt vilkår etter energiloven § 4-5 jf. NEM § 4-10, og ikke energiloven § 4-5 a og NEM § 4-10 a.
- (90) Klager fremholder subsidiært at CACM likevel må anvendes som følge av kabelens innvirkning på budområdet NO2 i sør-vest Norge. Nemnda forstår klagers anførsel slik at den sikter til innvirkningsdoktrinen (sufficient linkage) fra EU-domstolen C-214/94 *Boukhalfa*, avsnitt 14. EFTA-domstolen har gitt sin tilslutning til denne doktrinen i sak E-8/19 *Scanteam v Norge*, avsnitt 66 for EØS-avtalen. Doktrinen går ut på at EØS-avtalen (og direktiv som er tatt inn som vedlegg) kan få anvendelse utenfor EØS-territoriet dersom opptredenene får «*forutsigbare, umiddelbare og betydelige virkninger i EØS*». I den rådgivende uttalelsen viser EFTA-domstolen til at reglene i Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) art. 101 og 102 har blitt tolket på denne måten i sakene *Intel mot Kommisjonen*, C-413/14 P, avsnitt 40 til 65, og *Toshiba Samsung Storage Technology og Toshiba Samsung Storage Technology Korea mot Kommisjonen*, T-8/16, avsnitt 165 til 168. EØS-avtalen art. 53 og 54 er tilsvarende som TFEU art. 101 og 102.
- (91) Nemnda forstår imidlertid regelen slik at denne doktrinen i hovedsak er aktuell der «*direktivets geografiske virkeområde ikke er underlagt noen spesifikk geografisk begrensning*», jf. *Scanteam* avsnitt 65.
- (92) For CACM er virkeområdet satt i artikkel 1 nr. 2, som har følgende ordlyd:
- «This Regulation shall apply to all transmission systems and interconnections in the Union except the transmission systems on islands which are not connected with other transmission systems via interconnections.»*
- (93) Etter ordlyden gjelder forordningen transmisjonssystemer og grensekryssende overføringsforbindelser i EU, med unntak for øyer som ikke er forbundet med andre transmisjonssystemer. Når en forbindelse går fra et EU-land/EØS-land til et tredjeland, vil forordningen altså ikke gjelde.
- (94) Nemnda viser også til at formålet med kraftutveksling er å ha markedstilgang og å bidra til forsyningssikkerhet. For NSL vil handelen mellom prisområdet GB i Storbritannia og prisområdet NO2 i Sør-Vest Norge ha en viss innvirkning på prisen i NO2. Nemnda anser imidlertid ikke dette som tilstrekkelig til at CACM kan anvendes på ulovfestet grunnlag. I så fall måtte reglene i CACM anvendes på de fleste utenlandsforbindelser til tredjeland. En slik regelanvendelse på ulovfestet grunnlag med effekt for tredjeland kan

ikke være tilsiktet. Dette synes heller ikke å ha støtte i kommisjonens strategi om økt kraftutveksling med medlemsstatenes naboland utenfor det indre markedet.² Nemnda kan heller ikke se at CACM i praksis er anvendt på tilfeller av andre forbindelser mellom EU og tredjeland. Eksempelvis ser det ikke ut til at kabelen mellom Spania og Marokko og forbindelsene mellom Sveits og EU-medlemsland reguleres av EU-regler.

- (95) Klager har vist til at det er flere NEMO-er som har tilgang til handelsløsningen mellom Storbritannia og Irland, SEM-GB-linjen. Linjen har siden innføringen av CACM og frem til Brexit vært en del av det indre markedet for strøm. Etter Brexit er auksjonene til EPEX og NP, som har markedsplasskonsesjoner, som nevnt helt separate fra SDAC (EU/EØS) og fastsetter derfor priser uavhengig av hverandre. Dagens løsninger er midlertidige, og underlagt de nasjonale reglene, i påvente av at en MRLVC-avtale kommer på plass.³ Det er altså ikke CACM som er begrunnelsen for at løsningen med flere NEMO-er fremdeles eksisterer.
- (96) Klagers anførsel om at CACM gjelder for tildeling av den aktuelle konsesjonen fører etter dette ikke frem.
- (97) Klagers anførsel om at konsesjonen er i strid med EØS-avtalen art. 59 jf. art. 54, har Energiklagenemnda ikke kompetanse til å avgjøre. Nemndas kompetanse reguleres av forskrift 24. oktober 2019 nr. 1430 om Energiklagenemnda § 1 første ledd, og begrenser seg til å behandle klager over enkeltvedtak truffet av Reguleringsmyndigheten for energi med hjemmel i energiloven og naturgassloven. Det er Konkurransetilsynet som forvaltningsorgan som i første rekke har nasjonal kompetanse til å håndheve EØS-avtalen artikkel 53 og 54, jf. lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger § 9 første ledd bokstav d. I tillegg har EFTA Surveillance Authority (ESA) myndighet til å håndheve EØS-avtalen etter avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol artikkel 5. [REDACTED]

Konsesjon på vilkår

- (98) EPEX gjør gjeldende at det bør være mulig for RME å vedta konsesjon med tilhørende konsesjonsvilkår for en fremtidig handelsløsning som gir tilgang til flere NEMO-er. Klagers syn er at det er fullt mulig for RME å inkludere et vilkår som tillater RME å legge til vilkår for en fremtidig handelsløsning. Videre bemerker EPEX at NP EMCOs konsesjon inneholder vilkår som tillater RME å supplere gjeldende vilkår for at NP EMCO i fremtiden skal legge til rette for flere NEMO-er. EPEX bør derfor også få konsesjon med tilsvarende forutsetninger.
- (99) Energiklagenemnda bemerker til dette at konsesjonssøknaden må vurderes ut fra situasjonen på vedtakstidspunktet. På dette tidspunktet var det ikke mulig for flere NEMO-er å knytte seg til NSL. Det var derfor riktig å avslå søknaden. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å gi en konsesjon basert på fremtidige løsninger som ikke er klare.

² https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/145397.pdf

³ [Consultation on SEM-GB Cross Border Trading Arrangements.pdf \(semcommittee.com\)](#) side 1 flg

10 Vedtak

(100) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Vedtak 201836451-42 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 22. oktober 2021 stadfestet.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 22. november 2022

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk